

Forlæng muren

Når du vil forlænge en mur, skal du altid bygge i forbandt. Stenene skal overlappe hinanden. Det giver samlingen styrke. Her viser vi, hvordan du gør – uanset hvilket materiale du skal bygge med.

Når du bygger med Lecablokke, skal du gøre det. Bygger du med porebeton, skal du også gøre det. Uanset hvilket materiale du bruger, når du arbejder med massivt murværk, skal du altid bygge i forbandt. "Byggeklodserne" skal gribe fat i hinanden. Det er opskriften på en stabil og robust samling mellem rækkerne af sten.

Også når du arbejder med to forskellige materialer, får du den stærkeste samling, hvis du bygger i forbandt. Skal du fx bygge en brandmur af Lecablokke, og muren skal gå vinkelret ud fra en murstensvæg, bør du banke hul i murstensvæggen, så en eller flere af Lecablokkene griber fat i den eksisterende murstensvæg.

Kun i nødstilfælde kan det være nødvendigt at bruge andre metoder. Her viser vi, hvordan du bygger i forbandt – og hvordan du kan lave en acceptabel nødløsning.

**Stærk
løsning**

På det nye stykke mur griber nogle af stenene fat i den gamle mur. Det er forbandt. Og det gør samlingen stærk.

Gør væggen klar

Du starter med at fjerne fodlister, kabler og andet, der er i vejen for det arbejde, du skal udføre.

Tjek også, om der er vand- eller elinstallationer inde i den væg, du skal hakke et stykke af.

Stenene kan fjernes med hammer og mejsel, men det er nemmere og hurtigere at skære dem løs med en bajonetsav. Arbejder du udendørs, kan du i stedet bruge en vinkelsliber med diamantskæreskive. Det sviner bare voldsomt.

Skal du bygge vinkelret ud fra en væg, bør du bruge vaterpas og en stor vinkel. Så er du sikker på, at vinklen bliver 90 grader.

1 Start med at "tegne" på gulvet. Brug tape til at markere, hvor der skal bygges. Den er nemmere at se, mens du arbejder, end en blyantstreg.

2 Find de sten, du skal fjerne, og marker dem med blyant på væggen. Hvis du ikke kan se stenene, må du fjerne noget af pudslaget.

3 Skær fugen væk med en bajonetsav med klinge til murværk. Den vandrette fuge fjernes helt ind til bagkanten af de sten, der skal fjernes.

Her bruger du forbandt

- Når du blænder en dør eller et vindue
- Når du bygger til
- Når du skal forlænge en mur
- Når du skal flytte en dør eller et vindue i en mur

4 Stenene kan nu bankes forsigtigt af og lirkes ud af det gamle forbandt. Rens stenene, og gem dem – de kan normalt genbruges.

5 Med bajonetsaven kan du nu rense stenene for gammel mørtel. De lodrette fuger renses også.

6 Mens du gør væggen klar, bør du ikke kun bruge handsker, men også støvmaske og sikkerhedsbriller. Det sviner en del.

Læg et par hårde masonitplader på gulvet, og tape dem fast. Så er gulvet beskyttet mod både skidt og stød.

Beskyt gulvet når du arbejder inde

Taber du en mursten, kan det lave en grim skade på dit gulv.

Under nedrivningen får du en masse løs puds og tør mørtel på gulvet. Og når du er i gang med at mure, vil der uundgåeligt falde nogle våde klatter mørtel ned. Derfor bør du altid beskytte gulvet – gerne med plader af hård masonit, men du kan også bruge tykke lag af pap.

Byg muren med forbandt

Hvis der er forbandt i den mur, du skal arbejde videre fra, bør du følge samme forbandt. Hvis muren ikke skal pudses bagefter, har det ovenikøbet afgørende betydning, at du følger det oprindelige mønster.

Så du skal først tjekke, om murstenene fx ligger en halv eller en kvart sten forskudt.

Det er en god idé at arbejde med våde mursten. Så hænger mørtlen bedre fast, og den tørrer ikke lige så hurtigt. Det betyder, at du har lidt længere tid til at arbejde stenene rigtigt på plads.

Start opbygningen nedefra, og husk at tjekke både højde og murens retning undervejs.

1 Vand murværket, så det bliver fugtigt, men uden blankt vand på overfladen. Du kan kaste vandet på med en kalkkost, men det er nemmere at styre med en forstøver.

2 Læg en klat mørtel på underlaget, og tryk en klat på enden af den sten, du skal lægge. Du finder hurtigt den rigtige mængde. Brug en murellerspandeske.

Overskydende mørtel skræbes af med murskeen.

3 Tryk og drej stenen på plads i én glidende bevægelse. Undgå at trykke den for langt ned. Sker det, skal du starte forfra. Bank forsigtigt på stenen med skeens skaft.

Det kan du få brug for

VÆRKTØJ:

- Skruemaskine
- Murske/spandeske

- Fugeske
- Pudsebræt/filtsebræt

- Vaterpas
- Forstøver

- Bajonetsav
- Spand/murerbalje

- Tommestok
- Piskeris
- Murhammer

MATERIALER:

- Mursten
- Opmuringsmørtel
- Pudsmørtel
- Evt. karmskruer, murbindere, rundjern eller lignende

4 Mål op til sidste sten, og husk at medregne plads til fugen. Stenene skal holde forbandtet, så de lodrette fuger (studs-fugerne) forskydes.

5 Med et velplaceret slag fra en murhammer kan stenene tilpasses. Det kræver lidt øvelse. Du kan snyde lidt ved at skære en rille med en vinkelsliber, før du svinger hammeren.

6 Tjek jævnligt, at stenene holder højde og retning. Brug vaterpasset flittigt. Små unøjagtigheder kan du godt udligne i fugerne i de næste rækker.

Den glatte side vender altid udad på endesten.

7 Undervejs kan det være nødvendigt at fugte igen, hvis du synes, det gamle murværk er lidt for tørt.

8 Fyld mørtel i alle de lodrette fuger og de steder, hvor du mangler at fylde mørtel i de vandrette fuger. Her skal du bruge en fugeske.

9 Til sidst trækkes overskydende mørtel af med en murske endnu en gang, så der ikke stikker mørtel ud nogen steder. Og så skal det nye murværk bare tørre.

Acceptabel nødløsning

Der kan være tilfælde, hvor det ikke kan lade sig gøre at koble en ny og en gammel mur sammen med forbandt – fx hvis du deler mur med naboen, eller hvis der er rør eller kabler i muren.

Så må du ty til en nødløsning, hvor de to stykker mur holdes sammen med et stykke metal.

Mureren bruger ofte murbindere, som findes i mange udformninger. Men du kan også bruge lange betonskruer, stykker af (bøjet) rundjern eller rionet. Eller som her: en lang karmskrue, der bores ind i det gamle stykke mur. Muren får en skrue til hvert lag sten.

1 Bor et hul i en ende-fuge på det gamle murværk. Hullet skal være så dybt, at halvdelen af din skrue sidder i det gamle murværk.

2 Skruen skal gå stramt i det gamle murværk. Og du bør sætte en skrue i for hvert skifte (lag af mursten).

3 Skruen sidder nu i fugen mellem to rækker sten og virker som et anker, der forbinder ny og gammel mur.

Puds den nye mur

Den nye væg skal pudses med et lag, der har nogenlunde samme tykkelse som den gamle væg.

Skal væggen ikke pudses, mangler du blot at afsyre den nye væg, fordi der sidder masser af mørtelrester på murstenene. Indendørs kan du gøre det med fortyndet eddikesyre – det vil nok kræve et par afsyringer. Udendørs kan du bruge fortyndet saltsyre (højest 1 dl saltsyre, 30 %, til 2 liter vand).

I projektet her var der kun et tyndt lag puds, så man kunne ane konturen af murstenene inde bag pudsen, så vi gav muren et tyndt lag klæbemørtel.

1 Det nye pudslag trækkes på med et stålbræt. Brættet holdes lidt på skrå, mens pudsen trykkes fast.

2 Den sidste finish klares med et pudsebræt eller et filtsebræt (alt efter hvilken overflade du ønsker). Pudsen pudses eller filtses først, når den er lidt tør i overfladen.

Når du har valgt en mørtel, røres den sammen med vand til en tyk, cremet konsistens. Bland kun så meget, at du kan bruge det på under en time.

Vælg den rigtige mørtel

Du får den pæneste finish, hvis du finder den samme mørtel, som er brugt tidligere.

Til opmuring skal du altid bruge en opmuringsmørtel. I nyere murværk vil det ofte være en cementsholdig mørtel – ofte er det en bastardmørtel (kaldet KC) med både cement og kalk. Ældre murværk er ofte muret op med ren kalkmørtel.

Pudslaget skal helst være nøjagtigt det samme som det på den gamle mur – også i kornstørrelse. Tag eventuelt en lille prøve med, når du går i byggemarkedet.

Valg af sten

Som “byggeklodser” skal du bruge materialer, der ligner dem i den eksisterende mur så meget som muligt. Specielt hvis muren ikke skal pudses, er det vigtigt at finde helt samme type mursten.